

УДК 342

DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2025-12-16

Михальська Юлія Борисівна,

здобувач

Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»

ORCID ID: 0009-0004-8290-7235

ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ ЯК ФОРМА СУДОВОГО КОНТРОЛЮ У ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

У статті досліджено звіт про виконання судового рішення як самостійну форму судового контролю у господарському судочинстві. Проаналізовано передумови запровадження цього інституту Законом України від 21 листопада 2024 р. № 4094-IX та визначено його місце у системі процесуальних засобів забезпечення обов'язковості судових рішень. Обґрунтовано, що звіт про виконання рішення концептуально відрізняється від традиційної скарги на рішення, дії чи бездіяльності державного або приватного виконавця, оскільки спрямований не на перевірку законності поведінки суб'єкта примусового виконання, а на безпосередню оцінку дій боржника щодо реалізації покладеного на нього обов'язку.

Розкрито предметну сферу застосування інституту звіту, що охоплює спори про захист ділової репутації, спори у сфері економічної конкуренції та інші спори немайнового характеру. Окрему увагу приділено спеціальному порядку застосування цього механізму щодо органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки незалежно від характеру спору. Визначено процесуальні передумови подання заяви, строки її розгляду, вимоги до змісту звіту, порядок його оцінки судом та можливі правові наслідки.

Установлено, що інститут звіту поєднує інформаційну, обґрунтовальну, превентивну, моніторингову та компенсаторну функції. Його циклічна модель передбачає подання звіту, судову оцінку достатності вжитих боржником заходів, можливість застосування штрафу, встановлення нового строку для повторного звітування та вирішення питання про зміну способу і порядку виконання рішення. Обґрунтовано, що персоналізація відповідальності керівника юридичної особи-боржника підсилює дієвість судового контролю та сприяє підвищенню виконавської дисципліни.

Проаналізовано дискусійні підходи до співвідношення повноважень суду та виконавця. Зроблено висновок, що інститут звіту не дублює функції органів примусового виконання, а компенсує недостатність традиційних виконавчих механізмів у немайнових спорах і справах за участю публічних боржників. Виявлено проблеми правового регулювання, пов'язані з оціночністю критеріїв прийняття звіту, відсутністю меж повторного звітування, недостатньою координацією із виконавчим провадженням та ризиком неоднакової судової практики. Обґрунтовано необхідність подальшого вдосконалення відповідних положень ГПК України.

Ключові слова: судовий контроль; виконання судових рішень; господарське судочинство; звіт про виконання рішення; боржник; виконавче провадження; процесуальний примус; публічний боржник.

Mykhalska Yu.B. Report on the enforcement of a court decision as a form of judicial control in commercial proceedings

The article examines the report on the enforcement of a court decision as an independent form of judicial control in commercial proceedings. It analyses the prerequisites for introducing this mechanism by the Law of Ukraine No. 4094-IX of 21 November 2024 and determines its place within the system of procedural means designed to ensure the binding force of court decisions. It is argued that the report on enforcement is conceptually distinct from the traditional complaint against the decisions, actions, or omissions of a state or private enforcement officer, since it is aimed not at reviewing the lawfulness of the conduct of the enforcement authority, but at directly assessing the debtor's actions in fulfilling the obligation imposed by the court.

The substantive scope of the reporting mechanism is outlined. It covers disputes concerning the protection of business reputation, disputes in the field of economic competition, and other non-property disputes. Particular attention is paid to the special procedure applicable to state authorities, local self-government bodies, and state- or municipally owned business entities irrespective of the nature of the dispute. The procedural prerequisites for submitting an application, the time limits for its consideration, the requirements governing the content of the report, the procedure for its judicial assessment, and the possible legal consequences are identified.

It is established that the reporting mechanism performs informational, justificatory, preventive, monitoring, and compensatory functions. Its cyclical model encompasses the submission of the report, judicial assessment of the sufficiency of the measures taken by the debtor, the possible imposition of a fine, the setting of a new deadline for repeated reporting, and consideration of whether the method and procedure for enforcing the decision should be modified. It is substantiated that the personalisation of liability of the head of a debtor legal entity enhances the effectiveness of judicial control and contributes to stronger enforcement discipline.

The article analyses conflicting approaches to the allocation of powers between the court and the enforcement officer. It concludes that the reporting mechanism does not duplicate the functions of enforcement authorities, but compensates for the limitations of traditional enforcement mechanisms in non-property disputes and cases involving public-sector debtors. The study identifies regulatory problems arising from the evaluative nature of the criteria for accepting a report, the absence of limits on repeated reporting, insufficient coordination with enforcement proceedings, and the risk of inconsistent judicial practice. The need for further improvement of the relevant provisions of the Commercial Procedure Code of Ukraine is substantiated.

Key words: *judicial control; enforcement of court decisions; commercial proceedings; report on enforcement of a court decision; debtor; enforcement proceedings; procedural coercion; public-sector debtor.*

Вступ. Повне виконання судового рішення є необхідною умовою ефективного судового захисту та практичного втілення принципу обов'язковості судових актів. Водночас традиційні механізми виконавчого провадження не завжди забезпечують належне виконання рішень немайнового характеру, а також рішень, боржниками за якими є органи публічної влади чи суб'єкти господарювання державного і комунального секторів економіки.

Запровадження Законом України від 21 листопада 2024 р. № 4094-IX інституту подання та розгляду звіту про виконання судового рішення істотно розширило засоби судового контролю у господарському судочинстві. На відміну від оскарження рішень, дій чи бездіяльності виконавця, цей механізм спрямований безпосередньо на оцінку поведінки боржника та створює можливість послідовного судового впливу до моменту фактичного виконання рішення. Новизна відповідного регулювання, його міжгалузевий характер і наявність низки дискусійних процесуальних положень зумовлюють необхідність комплексного дослідження правової природи, порядку застосування та перспектив удосконалення інституту звіту.

Постановка завдання. Метою статті є комплексна характеристика звіту про виконання судового рішення як самостійної форми судового контролю у господарському судочинстві, визначення його правової природи, функціонального призначення, особливостей застосування та співвідношення з іншими механізмами забезпечення виконання судових рішень, а також виявлення проблем правового регулювання і формулювання напрямів його вдосконалення.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи. Системно-структурний метод застосовано для визначення місця інституту звіту в системі судового контролю та його взаємозв'язку з виконавчим провадженням; формально-юридичний — для аналізу положень статей 345-1–345-4 ГПК України; порівняльно-правовий — для зіставлення звіту зі скаргою на рішення, дії чи бездіяльність виконавця та відповідними механізмами в інших видах судочинства; функціональний — для з'ясування превентивної, моніторингової, інформаційної та компенсаторної ролі звіту; методи аналізу, синтезу й узагальнення — для опрацювання наукових підходів, виявлення прогалин правового регулювання та формулювання пропозицій щодо його вдосконалення.

Результати дослідження. Еволюція процесуального законодавства України засвідчує поступове формування дієвих механізмів забезпечення фактичного виконання судових рішень. Тривалий час єдиною формою судового контролю у господарському судочинстві залишалося оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного або приватного виконавця за правилами статей 339–345 Господарського процесуального кодексу України [1]. Такий механізм має переважно реактивний характер, оскільки застосовується у відповідь на вже допущене порушення та спрямований на перевірку законності діяльності суб'єкта примусового виконання, а не поведінки самого боржника.

Водночас належне здійснення виконавцем своїх повноважень не завжди забезпечує реальне виконання рішення, якщо боржник свідомо ухиляється від покладених на нього обов'язків. Особливою гостроти ця проблема набуває у випадках, коли боржником є орган державної влади, орган місцевого самоврядування або суб'єкт господарювання державного чи комунального сектору економіки. Усуненню цієї прогалини були спрямовані зміни, запроваджені Законом України від 21 листопада 2024 р. № 4094-IX, який набрав чинності 19 грудня 2024 р. [2]. Ним розділ VI ГПК України доповнено статтями 345-1–345-4, що врегулювали подання та розгляд звіту боржника про виконання судового рішення.

Зазначений інститут є концептуально відмінним від скарги на дії виконавця. Якщо скарга забезпечує контроль за суб'єктом примусового виконання, то звіт є засобом безпосереднього контролю суду за боржником, зобов'язаним учинити певні дії або утриматися від них. Отже, перша форма спрямована на усунення порушень у діяльності органів примусового виконання, тоді як друга покликана протидіяти пасивній або недобросовісній поведінці боржника, коли дії виконавця формально відповідають закону, але рішення залишається невиконаним.

Відповідно до частини першої статті 345-1 ГПК України суд першої інстанції за письмовою заявою стягувача може зобов'язати боржника подати звіт у справах про захист ділової репутації, у спорах щодо захисту економічної конкуренції та в інших спорах немайнового характеру [1]. Таке обмеження є закономірним, оскільки рішення у зазначених категоріях зазвичай передбачають не стягнення коштів чи звернення стягнення на майно, а вчинення дій немайнового характеру: спростування недостовірної інформації, припинення антиконкурентної поведінки, виконання певного обов'язку або утримання від визначених дій. Контроль за фактичним виконанням таких приписів традиційними засобами виконавчого провадження є ускладненим.

Водночас частина четверта статті 345-1 ГПК України розширює сферу застосування цього механізму. Якщо рішення не виконує орган державної влади, орган місцевого самоврядування або суб'єкт господарювання державного чи комунального сектору економіки, суд за заявою стягувача зобов'язує такого боржника подати звіт незалежно від характеру спору [1]. Такий підхід є виправданим з огляду на тривалу проблему невиконання судових рішень публічними суб'єктами та узгоджується з принципом їх обов'язковості, закріпленим у статті 129-1 Конституції України, а також з обов'язком держави забезпечити своєчасне і повне виконання судового рішення [3].

Важливою умовою застосування цієї форми судового контролю є дотримання встановлених законом процесуальних передумов. Відповідно до частини другої статті 345-1 ГПК України стягувач може звернутися із заявою про зобов'язання боржника подати звіт лише у разі невиконання судового рішення та після відкриття виконавчого провадження. Виняток передбачено частиною п'ятою цієї статті: якщо відповідачем є орган державної влади, орган місцевого самоврядування або суб'єкт господарювання державного чи комунального сектору економіки, суд може покласти відповідний обов'язок безпосередньо в резолютивній частині рішення [1].

Такий підхід є системно виваженим. Він, з одного боку, запобігає передчасному або дублюючому застосуванню судового контролю до відкриття виконавчого провадження, а з іншого — дозволяє суду заздалегідь передбачити превентивний механізм щодо боржників, для яких проблема невиконання судових рішень є найбільш характерною. Ця конструкція свідчить про зближення приватноправових і публічно-правових засобів забезпечення виконання рішень та імплементацію до господарського судочинства підходів, традиційно властивих адміністративній юрисдикції.

Строки подання заяви безпосередньо пов'язані зі стадією розгляду справи. Відповідно до частини п'ятої статті 345-1 ГПК України її може бути подано не пізніше закінчення судових дебатів, а у спрощеному позовному провадженні — не пізніше тридцяти днів із дня відкриття провадження. Строк для подання самого звіту обчислюється з дня набрання рішенням законної сили [1]. Таке регулювання відповідає принципам процесуальної дисципліни, правової визначеності та стабільності судових рішень.

Порядок розгляду заяви встановлено статтею 345-2 ГПК України. За загальним правилом суд розглядає її протягом десяти днів у письмовому провадженні. Водночас за власною ініціативою або клопотанням заявника суд може призначити засідання за правилами статті 342 ГПК України. Виняток становить заява, передбачена частиною п'ятою статті 345-1, яка вирішується безпосередньо під час ухвалення рішення [1]. Такий порядок поєднує оперативність письмового провадження з можливістю повноцінного змагального розгляду за потреби.

За результатами розгляду суд постановляє ухвалу про задоволення заяви або відмову в її задоволенні. У разі задоволення боржник зобов'язується подати звіт у строк, визначений судом. Відповідно до частини третьої статті 345-2 ГПК України цей строк має бути достатнім для підготовки звіту, але не може бути меншим ніж десять календарних днів із дня отримання ухвали та перевищувати три місяці [1]. Поєднання оціночної категорії «достатній строк» із законодавчо встановленими межами є прикладом збалансування судової дискреції та процесуальних гарантій прав боржника.

Окремої уваги заслуговує частина четверта статті 345-2 ГПК України, яка дозволяє суду зобов'язати особисто керівника боржника — юридичної особи подати звіт про виконання судового рішення. Такий механізм посилює персональну відповідальність керівника та запобігає її розпорошенню в

межах корпоративної структури. У поєднанні з можливістю накладення на нього штрафу відповідно до частини четвертої статті 345-4 ГПК України ця норма створює дієвий засіб впливу на осіб, які фактично ухвалюють управлінські рішення та можуть забезпечити виконання судового акта [1].

Законодавець також диференціював порядок оскарження ухвал, постановлених за результатами розгляду відповідної заяви. Ухвала про відмову в її задоволенні може бути оскаржена в апеляційному порядку, причому постанова апеляційного суду є остаточною і касаційному перегляду не підлягає. Натомість ухвала про задоволення заяви та зобов'язання боржника подати звіт окремо не оскаржується, а заперечення щодо неї можуть бути включені до апеляційної скарги на рішення, ухвалене за результатами розгляду звіту. Така модель обмежує можливості затягування виконання шляхом численних оскаржень, водночас зберігаючи право боржника на судовий захист.

Стаття 345-3 ГПК України визначає зміст звіту боржника. Крім загальних реквізитів процесуального документа, він має містити відомості про стан виконання рішення, строк, порядок і спосіб його реалізації, а в разі невиконання — обґрунтовані орієнтовні строки, інформацію про обставини, що ускладнюють виконання, та заходи, вжиті для їх усунення [1]. Отже, звіт виконує дві взаємопов'язані функції: інформаційну, оскільки фіксує фактичний стан виконання, та обґрунтовальну, оскільки пояснює причини затримки й дозволяє оцінити добросовісність боржника.

Звіт розглядається протягом десяти днів у письмовому провадженні, а за ініціативою суду або клопотанням сторін — у судовому засіданні за правилами статті 342 ГПК України. За результатами розгляду суд постановляє ухвалу про прийняття звіту або відмову в його прийнятті. Підстави для відмови мають оціночний характер: звіт не приймається, якщо боржник не навів належно обґрунтованих обставин, що перешкоджають виконанню, або якщо вжиті ним заходи, на переконання суду, є недостатніми для своєчасного й повного виконання рішення [1].

Формулювання «на переконання суду» свідчить про значний обсяг судової дискреції під час оцінки поведінки боржника. Це забезпечує гнучкість правозастосування з урахуванням обставин конкретної справи, однак водночас створює ризик неоднакової практики, що зумовлює потребу у виробленні Верховним Судом єдиних критеріїв оцінки звітів і добросовісності боржника.

Правові наслідки відмови у прийнятті звіту є істотними для боржника. У такому разі суд застосовує штраф за правилами статті 135 ГПК України, а також може встановити новий строк для подання звіту або з власної ініціативи вирішити питання про зміну способу чи порядку виконання рішення відповідно до статті 331 ГПК України. Якщо обов'язок подати звіт покладено безпосередньо на керівника юридичної особи, штраф накладається саме на нього. Аналогічні наслідки передбачено у разі неподання звіту в установлений строк або його несвоечасного подання без поважних причин. Якщо звіт прийнято, але рішення виконано не повністю, суд визначає новий строк для повторного звітування [1].

Таким чином, законодавець сформував циклічну модель судового контролю, що охоплює подання звіту, його оцінку судом, застосування за потреби заходів процесуального примусу та встановлення нового строку до моменту повного виконання рішення. Крім того, як зазначає Т. М. Слободяник, відповідна конструкція узгоджується із загальним інститутом процесуального примусу, передбаченим главою 9 ГПК України, у межах якого штраф є одним із його видів поряд із попередженням, видаленням із залу судового засідання та тимчасовим вилученням доказів [4, с. 398–399].

У науковій доктрині правова природа інституту звіту та доцільність його запровадження оцінюються неоднозначно. Традиційно судовий контроль пов'язується з перевіркою законності рішень, дій чи бездіяльності органів примусового виконання, тоді як контроль за поведінкою боржника покладається на виконавця в межах виконавчого провадження [5, с. 277–278].

С. Я. Фурса та Є. І. Фурса, аналізуючи відповідні законодавчі новели крізь призму Рекомендацій Європейської комісії з питань ефективності правосуддя (СЕРЕЈ), критично оцінюють наділення суду повноваженням розглядати заяви про подання звіту після відкриття виконавчого провадження. На їхню думку, за таких умов суд частково перебирає контрольну функцію виконавця, який і має оцінювати поведінку боржника під час виконання рішення [6, с. 324]. Автори також звертають увагу на позиції окремих суддів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду, які пов'язують невиконання рішень не лише з поведінкою боржника, а й з об'єктивними чинниками — фінансовою неспроможністю, законодавчими мораторіями та іншими перешкодами, що не можуть бути усунуті виключно посиленням судового контролю [6, с. 325].

Водночас наведені застереження не заперечують доцільності інституту звіту у спорах немайнового характеру та справах за участю публічних боржників. Класичне виконавче провадження орієнто-

ване переважно на майнове виконання й менш пристосоване до контролю за виконанням обов'язків щодо спростування інформації, припинення антиконкурентної поведінки чи вчинення інших немайнових дій. У таких випадках результат значною мірою залежить від активної поведінки самого боржника, а можливості виконавця є обмеженими.

Тому інститут звіту не дублює діяльність виконавця, а виконує самостійну компенсаторну функцію, забезпечуючи додатковий контроль там, де традиційні механізми є недостатніми. Особливого значення це набуває щодо органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів державного і комунального секторів, невиконання рішень якими нерідко пов'язане не лише з браком ресурсів, а й із недостатньою управлінською відповідальністю. За таких умов персоніфікований контроль за керівником боржника, підкріплений можливістю застосування штрафу, є виправданим засобом підвищення виконавської дисципліни.

З позицій адміністративно-правового аналізу інститут звіту є показовим прикладом проникнення публічно-правових методів регулювання у сферу господарського судочинства. Обов'язок боржника звітувати перед судом про стан виконання рішення, забезпечений можливістю застосування штрафу в разі неподання звіту або відмови в його прийнятті, за своєю природою наближений до механізмів адміністративного контролю і нагляду. Це підтверджує поступове перетворення судового контролю за виконанням рішень у господарському процесі на комплексний міжгалузевий інститут, у межах якого господарсько-процесуальні форми поєднуються з адміністративно-правовими засобами впливу на боржника.

Порівняння статей 339–345 та 345-1–345-4 ГПК України дає змогу виокремити кілька принципів відмінностей між скаргою і звітом як самостійними формами судового контролю. Насамперед вони різняться за суб'єктом, поведінка якого перевіряється судом. Під час розгляду скарги оцінюються рішення, дії чи бездіяльність державного або приватного виконавця, тоді як у процедурі звіту контролюється безпосередньо поведінка боржника щодо виконання рішення.

Відмінним є й порядок ініціювання відповідних процедур. Скаргу може подати будь-яка сторона виконавчого провадження, права якої порушено поведінкою виконавця, тоді як із заявою про зобов'язання подати звіт вправі звернутися лише стягувач. Різною є і сфера застосування: скарга має універсальний характер, а звіт є спеціальним засобом, який використовується у визначених законом категоріях немайнових спорів, за винятком випадків, коли боржником є публічний суб'єкт.

Відмінності простежуються також у правових наслідках. За результатами розгляду скарги суд визнає рішення, дії чи бездіяльність виконавця правомірними або неправомірними та за потреби зобов'язує усунути порушення. Натомість розгляд звіту передбачає ширший і послідовний комплекс заходів: його прийняття, відмову в прийнятті зі застосуванням штрафу, встановлення нового строку для повторного звітування або ініціювання зміни способу чи порядку виконання рішення. Отже, інститут звіту характеризується вищим рівнем процесуальної гнучкості та орієнтований не лише на оцінку поведінки боржника, а й на безперервний судовий вплив до досягнення кінцевої мети — фактичного виконання рішення.

Водночас скарга і звіт не є ізольованими механізмами, а функціонують як взаємодоповнювальні елементи єдиної системи судового контролю. Недостатня нормативна визначеність наслідків невиконання виконавцем обов'язку повідомити суд про виконання ухвали за статтею 345 ГПК України свідчить про доцільність подальшого узгодження обох форм у межах єдиної концепції розділу VI ГПК України, що сприятиме підвищенню внутрішньої системності правового регулювання та ефективності контролю за виконанням судових рішень.

Запровадження інституту звіту слід розглядати і в контексті міжнародних зобов'язань України щодо підвищення ефективності правосуддя та виконання судових рішень, зокрема з урахуванням рекомендацій Європейської комісії з питань ефективності правосуддя (СЕРЕЈ) [7]. Хоча вони орієнтовані переважно на вдосконалення нагляду за діяльністю органів примусового виконання, а не на розширення контролю суду за боржником, їх загальна концепція реального виконання рішення як складової права на справедливий суд узгоджується з метою запроваджених в Україні змін [8, с. 227].

Водночас персоніфікована відповідальність керівника юридичної особи-боржника та диференціація режиму контролю залежно від публічного чи приватного статусу боржника є специфічними рисами національної моделі. Вони не мають прямих аналогів у рекомендаціях СЕРЕЈ і зумовлені українською правозастосовною практикою, передусім системною проблемою тривалого невиконання рішень органами публічної влади та суб'єктами державного і комунального секторів економіки.

Окремої уваги потребують проблемні аспекти правового регулювання інституту звіту та напрями його вдосконалення. Аналіз статей 345-1–345-4 ГПК України дає змогу виокремити кілька дискусійних питань. Передусім оціночний характер критеріїв достатності заходів, ужитих боржником, створює ризик неоднакового застосування частини другої статті 345-4 ГПК України судами першої інстанції. За відсутності усталеної практики Верховного Суду це зумовлює необхідність вироблення єдиних підходів до оцінки добросовісності боржника та реальності вжитих ним заходів.

Крім того, закон не встановлює максимальної кількості циклів «подання звіту — відмова у його прийнятті — визначення нового строку — повторне звітування». Це теоретично допускає тривале продовження контрольної процедури без досягнення її мети. Доцільним видається визначення граничного строку або максимальної кількості таких циклів, після завершення яких суд мав би вирішувати питання про зміну способу чи порядку виконання рішення.

Недостатньо врегульованою залишається і взаємодія процедури звітування з виконавчим провадженням щодо того самого рішення. Відсутність механізму координації між судом і виконавцем може призводити до дублювання контрольних заходів або взаємного перекладання відповідальності. Водночас застосування штрафу безпосередньо до керівника юридичної особи-боржника актуалізує питання про межі персоніфікації процесуальної відповідальності та її співвідношення з принципом самостійної майнової відповідальності юридичної особи.

Проведений аналіз свідчить, що інститут подання та розгляду звіту, запроваджений Законом України від 21 листопада 2024 р. № 4094-IX, є самостійною формою судового контролю у господарському судочинстві. Від оскарження рішень, дій чи бездіяльності виконавця він відрізняється об'єктом контролю, яким є поведінка боржника, виключним правом стягувача ініціювати відповідну процедуру, спеціальною сферою застосування та циклічною моделлю процесуальних наслідків, спрямованою на фактичне виконання рішення.

Попри доктринальні застереження щодо часткового перетину повноважень суду та виконавця, інститут звіту виконує передусім компенсаторну, а не дублюючу функцію. Його значення найбільш виразно проявляється у немайнових спорах і справах за участю органів публічної влади та суб'єктів державного і комунального секторів, у яких традиційні засоби виконавчого провадження не завжди забезпечують належний результат.

Подальший розвиток цього механізму має передбачати конкретизацію критеріїв оцінки дій боржника, встановлення часових меж повторного звітування та запровадження належної координації судового контролю з виконавчим провадженням. Це сприятиме формуванню цілісної моделі, орієнтованої не лише на формальну обов'язковість, а й на реальне виконання судових рішень.

Висновки. Установлено, що звіт про виконання судового рішення є самостійною формою судового контролю у господарському судочинстві, спрямованою безпосередньо на оцінку поведінки боржника та забезпечення фактичного виконання судового акта. На відміну від скарги на рішення, дії чи бездіяльність виконавця, цей механізм має превентивно-моніторинговий і компенсаторний характер.

Визначено, що особливе значення інститут звіту має у немайнових спорах, а також у справах за участю органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів державного і комунального секторів економіки. Його циклічна модель, яка поєднує подання звіту, судову оцінку, застосування штрафу та повторне звітування, забезпечує тривалий контроль до моменту повного виконання рішення.

Водночас ефективність цього інституту залежить від подальшого уточнення критеріїв оцінки дій боржника, встановлення меж повторного звітування та належної координації судового контролю з виконавчим провадженням. Вирішення цих питань сприятиме формуванню послідовної судової практики та підвищенню реальної дієвості судового захисту.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень про судовий контроль за виконанням судових рішень: Закон України від 21 листопада 2024 р. № 4094-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4094-20>.
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
4. Слободяник Т. М. Застосування заходів процесуального примусу в господарському процесі: окремі аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 83. Ч. 1.

С. 398–402. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.1.59>. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/309487>.

5. Жукевич І. В. Судовий контроль в аспекті виконання судових рішень щодо майнових прав у цивільних справах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 85. Ч. 1. С. 277–281. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.1.40>. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/315105>.

6. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Судовий контроль за виконанням судових рішень і нагляд за діяльністю виконавців згідно Рекомендацій Європейської комісії з ефективності правосуддя: доцільність законодавчих новел та наукові концепції. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 5. Ч. 1. С. 321–327. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.1.54>. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/342322>.

7. Lhuillier J., Lhuillier-Solenik D., Nucera G. C., Passalacqua J. Enforcement of Court Decisions in Europe. CEPEJ Studies. 2008. No. 8. Strasbourg: Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/european-commission-for-the-efficiency-of-justice-cepej-enforcement-of/168078829e>.

8. Фурса С. Я., Фурса Є. І., Мальський М. М. Керівні принципи Європейської комісії з ефективності правосуддя та їх вплив на примусове виконання рішень в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 90. Ч. 2. С. 223–229. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.32>. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/341096>.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (1991). *Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 lystopada 1991 r. № 1798-XII* [Commercial Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 1798-XII of 6 November 1991]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> [in Ukrainian].

2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2024). *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia polozhen pro sudovyi kontrol za vykonanniam sudovykh rishen: Zakon Ukrainy vid 21 lystopada 2024 r. № 4094-IX* [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Improvement of Provisions on Judicial Control over the Enforcement of Court Decisions: Law of Ukraine No. 4094-IX of 21 November 2024]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4094-20> [in Ukrainian].

3. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR* [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine No. 254k/96-VR of 28 June 1996]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> [in Ukrainian].

4. Slobodianyuk, T. M. (2024). *Zastosuvannia zakhodiv protsesualnoho prymusu v hospodarskomu protsesi: okremi aspekty* [Application of procedural coercive measures in commercial proceedings: Certain aspects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 83(1), 398–402. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.1.59> [in Ukrainian].

5. Zhukevych, I. V. (2024). *Sudovyi kontrol v aspekti vykonannia sudovykh rishen shchodo mainovykh prav u tsyvilnykh spravakh* [Judicial control in the context of enforcing court decisions concerning property rights in civil cases]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 85(1), 277–281. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.1.40> [in Ukrainian].

6. Fursa, S. Ya., & Fursa, Ye. I. (2025). *Sudovyi kontrol za vykonanniam sudovykh rishen i nahliad za diialnistiu vykonavtsiv zghidno Rekomendatsii Yevropeiskoi komisii z efektyvnosti pravosuddia: dotsilnist zakonodavchykh novel ta naukovy kontseptsii* [Judicial control over the enforcement of court decisions and supervision of enforcement officers in accordance with the recommendations of the European Commission for the Efficiency of Justice: The expediency of legislative innovations and scholarly concepts]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 5(1), 321–327. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.1.54> [in Ukrainian].

7. Lhuillier, J., Lhuillier-Solenik, D., Nucera, G. C., & Passalacqua, J. (2008). *Enforcement of court decisions in Europe*. CEPEJ Studies No. 8. Council of Europe. <https://rm.coe.int/european-commission-for-the-efficiency-of-justice-cepej-enforcement-of/168078829e>.

8. Fursa, S. Ya., Fursa, Ye. I., & Malskyi, M. M. (2025). *Kerivni pryntsyipy Yevropeiskoi komisii z efektyvnosti pravosuddia ta yikh vplyv na prymusove vykonannia rishen v Ukraini* [Guidelines of the European Commission for the Efficiency of Justice and their impact on the enforcement of decisions in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 90(2), 223–229. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.32> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 27.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.12.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.12.2025